

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עד:

תורה אור

מסורת הש"ס

- (א) [חולין פ, כרימות ב,א.]
- (ב) [א,א.סג.] (ג) [פי לעומר]
- עליו נפתח יחולל דמידי
- כרימות ימנו ככלל מלקח
- ארכיבט עיין מנחת יצ:
- (ד) [פי הגי' ע"ג:]
- (ה) [לעיל י"ח: ושי"ג.]
- (ו) [לקמן ע"ג: (א) גי' ד"ש.]

גליון הש"ס

נכרא עניו שהיא אבהת
הנפש. עיין דקדק דף פ
ע"ג וכו' אין שם דיה כי
הכתיב:

הגהות הב"ה

- (א) [ג' אף כל ללחמי סי']
- ואי כו' ספיקא הו'א:
- (ב) [ג' ויחמא חייל דמיב]
- כתיבא דמיב ויחמא: ליה:
- (ג) [ג' שם הכי הו'א אומר]
- ויחמא: אה הנפש:
- (ד) [ג' י"ח ד"ה מה מעלת]
- מלאכות שז' ואל תעבי ס'
- פ"ג: ומינת שנת מתקן:
- (ה) [ג' ד"ה הכי המאכלין סי']
- אלא קרא קא מפרש:

תוס' ישנים

קסבר כריה בפני עצמה
היא. לא הרי כמו היא דר'
ויס' כו' איתו יחמא כו' דף
(א) [ד' כריה כפני עצמה
היא ולא הכריה עליה
תמידי כו' דההוא כריה
דהס' ספיקא כו' מפי'
בפני איתו ואלו כו' בחולין
ובגדה פפרק הספלה דף
כח: וביצימות פפרק העכל
דף פ"ג: מרובה את
הפירוטין והמותרות סי'. פי'
הרי יוסף דהיו תמידי
עיינא דמידי הכא תמידי
פפמיס תענו ח' ספוחיבס
ריבה לאו (א) הייט הספסה
עיינא דלחמ' לקמן דף
ע"ג: הני חספס' עיינא
כנגד מי וקאמר כנגד
תמידי עיינא שפמידי
אלא כוללו מלחין ועינא
קאמר לחודיה ויהי מ'
למימד ולמפרק דלאו סתא
ספיה אל' תמידי אל'
לאו לט' ליקדק דעקרייהו
לכרי לפרק דלקמן כנגד מי סי'
עיינא כנגד מי סי' ארין
ואומר כרי סי' ארין
לק' דתמידי עיינא ספק
כילוי וכי הו' גונא
איכא כמילת פפרק הגהה
מפיקה דמיק' מתמשל
מעל ריבה דרשות טובא.
מ"ד: איזה דבר שיש בו
איבוד נשמה סי'. דמכתיב
ל' איבוד ולא מביי סתמ':
טוב מראה עיינא כחשה
יותר סי'. הילך כרין לחד
מחל תמידי:

(א) לאו הייט תמידי סי' ואל'
כילוי נכאון מעני אל' קחא
מ' וסי' אל' לאו מס
מיקדק וסי' יאומר ר' סי' ארין
איבוד לפריושו דתמידי קחא
מק' כילוי ויכתיב וסי' כיל'
וי' ע"י:

אסא קרא לרבוי ספיקא. בתמידי איתו קמי שמיא ספיקא הו'א כי
בהמה הו'א כי חיה הו'א: הא דאמר רב אידי בר אבין. ככרימות
בפרק דם שמיטה (דף כ"א.) אף כל לאחיי כי דקמי תמידי כל דם לא
תאכלנו לעוף ולבהמה מה עוף ובהמה מיוחדים וכו': מה. מלכות

מלאכה (י) שנת שב ואל תעשה דבר
המבטל ממך את העיני הו'א ואין זו
אלא כגון הני דמתניין לא יאכל
ולא ישתה ולא ירחץ: מה מלאכה
לא מלקח כה. ככל לדידיה אסורה
אף עניו נמי שאיסורו בכל לדידי
קאמר יאלו חמה ולנה שאס יבד
הרי הו'א בעיני וחס לא שב אינו
מלכות ליבד: מה מלאכה דכר
שחיבין עליו נמקוס אחר. כרת כי
הכא כגון בשבת אף עניו בדכר
אכילה קאמר שמיטו שחיב עליו
נמקוס אחר כגון פיגול ונותר: ואס
נפיש לומר. ואס יס בידך להשיב על
זה הרי ראייה אחרת דקרא של מענו
את נפשותיכם עניו שהוא אבידת
הנפש כחוק חלל הגוף מיירי: וכי
סימא בעריית קמפסעי קרא. כלומר
עניו. דשמיט קא משמעתי קרא
דשמיט נמי אקרי עניו כדלקמן
(דף ע"ג.) וחיבין עליו כרת נמקוס
אחר כגון עריית: ונאמר להלן

עניו. ויעקב וירעיבך (דברים ח:)
ויוסף מואס הענה אס כפמי. דמוק
ליה לקמן (ע"ג.) אמשמיש: עניו
דרכיס. ללכל ישראל ואכילת
המן ללל ישראל: עניו בידי שמים.
ויס הכפמיס מלכות מלך הו'א וכן
עניו המן: ה"ג המאכילך מן כמדכר
וגו' רבי אמי ורבי אסי וכו'. ולית
הכא רומיא דקראי אל' קרא
(ט) מפרש המאכילך למען עונקן אוכל
ומעונה: אין לו פס כפלו. אוכל
היוס ודואג על למחר: אינו רואה
ואוכל. אכילת המן טועם כל
המיניס ואינו רואה אל' מן:
עניו

ושתיה מאי ואם נפשך לומר וכי תימא בעריות קא מישתעי קרא הרי הו'א
אומר והאברתי (י) הנפש עניו שיש בו אבידת נפש ואי זה זה אכילה
ושתיה דבי רבי ישמעאל תנא נאמר כאן עניו ונאמר להלן עניו מה להלן
עניו רעבון אף כאן עניו רעבון ונילף 'מאם תענה את בנותי דנין עניו
דרבים מענניו דרכיס ואין דנין עניו דרכיס מענניו דחידוד ונילף מענניו
דמצורים דכתיב 'ורא את ענינו ואמרינו זו פרישות דרך ארץ אלא דנין
עניו בידי שמים מעננו בידי שמים ואין דנין עניו בידי שמים מעננו בידי אדם
(י) המאכילך מן כמדכר למען עונתך רבי אמי ורבי אסי חד אמר (י) אינו
דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו ויהי אכר רבו דומה מי
שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל אמר רב יוסף כמבא רמזו לסומין
שאוכלין ואין שבעין אמר אביי 'הלכך מאן דאית ליה סעודתא לא ליכיליה
אלא בימימא א"ר זירא מאי קרא טוב מראה עינים מהלך נפש אמר ר"ל
טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של מעשה שנאמר טוב מראה עינים
מהלך נפש' כ' יתן ככוס עניו יתהלך כמישרים ר' אמי ור' אסי חד אמר כל הנותן
עניו

עניו
הכי
עניו ספק חיה או בהמה אל' הא דאמר רבי יוסי כפרק איתו ואלו כו' (חולין דף פ.) כו' כריה בפני עצמה הו'א ולא הכריהו
בו חכמים אי מין חיה או מין בהמה הו'א הו'א פירושו שהוא ספק חיה ספק בהמה דהא שמעינן לרבי יוסי דאמר בפרק
כסוי הדם (שם דף פד:) כו' אין שוחטין אותו כיוס טוב ואס חשטו אין מפקסין את דמו ואי הו'א כריה לן שהוא כריה ולא הו'א
לא חיה ולא בהמה יהא מותר לשחטו למחילה דהא לאו בר כיוסו הו'א [ועי' תוס' כרימות כ"א. ד"ה כ"ח:]

ואפי' הכי ממעט ליה רב לענין ביאת מקדש מדכתיב מוכר ועד
נקבה זכר ודלי נקבה ודלית ולא טומטוס ואנדרוגיטוס ויחי אמי
קרא למעטוי ספיקא וי"ל דזהוהו דרכ תרי מיעוטו כמידי דהוה
מלי למיכבד מוכר ועד אדם או מנקבה ועד אדם ואלו מנייהו
לאנדרוגיטוס וחד לטומטוס ואי

לאנדרוגיטוס זכר הו'א אמי מוכר
למעטוי ואי נקבה הו'א אמי ועד נקבה
למעטוי מעטס שהוא משונה ובכורו'
פרק על אלו מומין (דף מא:.) גבי הא
דמעטע אנדרוגיטוס מהוכר ימירה
דכתיב גבי עולה ופריך מני אי רבנן
קסברי ספיקא הו' ואלטרין קרא
למעטוי ספיקא תמיס פריך שפיר
דאס כל למעטוי אפי' הו'א זכר מפני
הוא משונה משאר זכרים אס כן
מדמעטעין ליה מהוכר שמע מינה
זכר הו'א ולא ספיקא אלמא לא אחא
כתיב דלמר ספיקא הו' ולפי מה
שפיר' אית ליה לרב דהמפלת
(נדה דף כח.) גבי היא דרז חסדא
דלית ליה גבי ככור דטומטוס קדוש
מספיקא דחד מיעוטא ככד ככור
ולית ליה לאחמין אל' כאלדוגיטוס
ולא טומטוס שאס הו'א זכר הו' זכר
גמור לא"ת א"כ מאי פריך תמיס
לרב חסדא מערעין דמעטעין מערין
איש ומערך אסא טומטוס ואנדרוגיטוס
ומשמי כמי נכאון טומטוס ומאי קושיא
תמיס איכא תרי קראי הוכר ואס
נקבה הלכך ממעטוי ליה כמו היא
דהמפלת ויש לומר דתמיס לריכי
מרוייהו שפיר לאנדרוגיטוס דלי לא
כמז אל' הוכר הו'א ממעטעין ליה
מערק זכר אל' היא צערך אשה
דלא גרע ממשא אכל דפריך תמיס זכר
אס נקבה להוליא טומטוס ואנדרוגיטוס
מאי קושיא הא גבי שלמיס איכא תרי
מיעוטא אס זכר אס נקבה ויש לומר
דגוסין תמיס זכר או נקבה דכתיב
בזיקרא גבי שלמי לאן דמייה דריש
ליה בת"כ אל' אס זכר אס נקבה
דכתיב בשלמי כן נקר דריש תמיס
פרק אלו קדשים (ממורה דף ק:.) לרבות
ולד בעלי מומין ותמורת בעלי מומין
והשמה פריך שפיר לרב חסדא דכתיב
קרא לא כמז אל' חד מיעוט ויהי או
למעט כמו כשז או עו פרט לנדמה
ואס תאמר הא אשכחן דכתיב קרא
כדי שלא נטעה דפריך בפרק אלו
טרפות (חולין דף ק"ט:) מכדי אן
אקשקשת סמלין סנפיר דכתיב רחמנא
למה לי ומשני אי לא כתיב רחמנא
סנפיר הו"א מאי קשקשת (י) [סנפיר]
ואפילו דג טמא כתיב רחמנא סנפיר
עד דאיכא סנפיר וקשקשת וי"ל דלשון
קשקשת משמע דכר שאינו שוה ותלק
שהי דמסקתה בו וסנפיר נמי כן
הוא ונפול בו לשון קשקשת:

כ"ו בריה בפני עצמה הו'א.
כריה בפני עצמה
הו'א. ולא כמלה בהמה
וחיה הו'א ג' דפ"ל אן
כלל מתעבת מבהמה ולא
בהמה מוחו (חולין פ. ג.)

ברינו חננאל

הא דרב אידי בר אבוי
דאמר כל לאחייי ב"ח,
מפרש ככרימות פפרק דם
שחיטה בבמה ובחיה
כו' בחלתו. ואסיקא
קסבר יהי תנא כו' בריה
ככר עצמה הו'א. ת"ד
תנא את נפשותיכם, יכול
שבי בהמה ובבעה כו'
שיצטור. ת"ל כל מלאכה
לא תעשו. מלאכה תעני
אסיה התורה. מה מלאכה
שם ואל תעשה אף עניו
גבי שב ואל תעשה.
[אל] האכל. תניא אידך
מלאכה תעני אסריה (לה)
[ולן] מה מלאכה שחיבין
עליה פפרק אחר. אף
עניו נפש שחיבין עליו
פפרקס אחרין ואיזה. זה
אס נפשו לומר בעריות
משמעתי קרא. הרי הו'א
אומר והאברתי את הנפש
הו'א. איהו דכר שיש
בו איבוד נשמה. יהו אומר
זו אכילה ושתייה. דבי ר'
ישמעאל תנא [נאמר] כאן
תנע את נפשותיכם ונאמר
[להלן] ויעקב וירעיבך.
מה להלן עניו רעבון
אף [להלן] [כאן] ביים
הכפורים עניו רעבון.
כתיב ביים הכפורים תענו
את נפשותיכם וכתוב
ענייתו כעונ נפשי. ועוד
כתיב למה צטט ולא ראתה ענינו נפשו ולא חרד. מיכן שהוצט נקרא עניו נפש.
כתיב המאכילך מן למען עונתך. פי' כתיב שאינו יתן לו המן אלא יום ביים. אפי' שעתה אוכל. (נפש) אכילתו (הוא) עניו הוא. לו. ללמדך
כל מי שאין לו פת בסלו לעולם אינו שבע כאילו בעיניו הו'א. וכן כל שאינו רואה מה שאוכל אינו שבע. מיכן לסימא שאוכלין ואין שביעין.